

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum V. Ex litteris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Ex litteris.

PARAPHRASIS.

Maritus cuiusdam mulieris, appellata A. mercatorem aliquem spoliaverat, & graviter vulneraverat, & aufugit, Justitarius Rei fratre R. & uxore delinquentis (quamvis minus justè) captâ, omnia bona ejusdem delinquentis distraxit, & mercatori læso pecunias solvit; quædam autem delinquentis possessiones penes dictum fratrem manserunt, eò quòd ex curiæ mandato eas retinuerit, atque inde solverit mercatori, quia propter possessionum minutias emptor alius non reperiebatur. Hinc controversia orta est inter mulierem, seu uxorem delinquentis & R. fratrem; ipsa enim instanter petebat ab eodem æstimationem dotis suæ restitui, aut in possessiones, quæ mariti fuerant, judicium delegatorum à Papa officio ipsam induci. Sed R. frater malefactoris contradicebat, se non obligari, cum non sua auctoritate, aut voluntate bona mariti distracta fuerint, sed auctoritate fisci, à quo jussus fuit, pro possessionibus fratris à se retentis pecunias solvere mercatori. His relatis Innoc. III. respondit judici delegato, si ipsi confiterit, dotem, quam asseverat, marito allatam esse, & fratrem malefactoris aliqua ejusdem mariti bona possidere, ut illum ad dictæ dotis, quatenus de bonis fratris possidet, restitutionem compellat, propterea quòd multus favor in jure pro recuperandis dotibus concessus sit, atque cautum, ut ob mariti maleficium uxor indotata non maneat. Denique mariti bona mulieri pro allata dote tacite obligata sint, eaque cum hoc onere ad quemvis possessorem transferuntur.

SUMMARIUM.

1. Uxor pro delicto mariti conveniri non potest.

2. Res pignori obligata, si vendatur, transit quidem in dominium emptoris, cum onere tamen pignoris.
3. Limitatur hæc doctrina.
4. Creditor rem pignori obligatam a quovis ejus possessore vendicare potest, dum sit pignoris obligatio.
5. Quando uxor pro dote sua agere possit?
6. Tacitam habens hypothecam pro bonis suis in omnibus mariti bonis.

Notandum primum, Uxor pro marito delincente, vel ex alia causa obligato conveniri non potest, ut hic dicitur, in tit. codicis, ne uxor pro marito, vel maritus pro uxore, vel mater pro filia conveniatur. Quare ob debita mariti non potest fieri missio in bona uxoris: si tamen bona mariti possederit, uxori probatio incumbit, ea non ad maritum, sed ad ipsam dominii jure spectare. His adde, quòd eodem tit. cod. auhent. sed omnino, sub parva dupli, & ut creditor à jure suo cadat, prohibeantur, videlicet, ne qui ipsam potestatem ejus, quod sibi Tertius debet, alium quolibet, v. g. affinem, vel populatam illi gravet, aut bona ejus pignori, seu arcto subiciat, cujusmodi pignorationes in litemperio valde odiosæ, & prohibite sunt, ut ostenso facto mandata, sine claudis, de relaxando concedantur.

Notandum secundum. Si res pignori aut hypothecæ nomine obligata vendatur, transit quidem dominium ad emptorem, sed cum onere, seu obligatione pignoris, ut hic & in L. si debitor 12. cod. de districtione pignorum. Idque verum est, tamen si iudicis jussu venditio, seu distractio facta sit, quia sententia, & factum iudicis prævalere tertio non debet. c. ex tenore 11. de iur. competente c. cum super 17. de re iudicata. & L. 2. S. si quis à principe ff. ne quæ in loco publico. & docet Imola hic n. 2.

Limitari debet, nisi creditor consentiat, ut venditio fiat, tunc jus pignoris remittitur, censeatur L. sicut. 4. S. si voluntate ff. quæ

his modis pignus solvitur. dummodo alienatio secuta sit, sicuti Bartolus ibi docet. Idemque est, si creditor consenserit, ut pignus filiae in dotem daretur *L. Lucius 21. ff. eodem.* propterea si creditor consentiat, rem sibi pignori obligatam alteri obligari, jus pignoris amitti &c. *L. Paulus 12. ff. quibus modis pignus solvitur.* Verum non absolute & omnimode in hoc casu jus amississe censetur, sed ejus tantum respectu, cui postea rem obligari consensit, ut videl. ipsi postponendus sit juxta *Glossam in L. 3. cod. de remissione pignoris. Glossam marginalem in cit. L. Paulus v. remisisse.*

Notandum tertium. Tametsi rem pignori obligatam creditor à quovis ejus possessore vindicare possit, donec ipsi pro debito satis factum sit, & ita pignoris obligatio sublata, *L. si cum 66. ff. de evictionibus,* tamen possessor liberatur, si solvat id, quod creditori debetur *cit. L. Paulus. S. qui pignoris.* Quam ob rem agens pignoratitia actione potest libellum alternativè formare, vel in remissionem pignoris mittatur, vel debitum, & utriusque causa pignus constitutum fuit, possessor exolvat, uti ex hoc *c. apparet, & notavit Imola hic n. 3. Abb. n. 4.*

Notandum quartum. Si dos uxoris in periculo versetur, quia maritus ad inopiam vergit, vel bona sua dissipat, vel abiens est, ejusque bona iudicis auctoritate distrahantur, tunc uxor dotem suam exigere potest, & pro ejus recuperatione, actione hypothecaria agere etiam adhuc constante matrimonio *L. ubi 29. cod. de jure dotium,* ubi additur, quod pacta dotalia nihilominus integra maneat, & dos mulieri affectuata alienari non possit, sed ad sustentationem ejus, & mariti, ac filiorum applicari. Quà de re dixi *lib. 3. tra. 4. c. 15. n. 7.*

Notandum quintum. Uxor pro securitate dotis habet tacitam, seu ipsa lege constitutam hypothecam, eamque valde privilegiatam in omnibus mariti bonis. Hac de re dixi *lib. 3. tra. 2. c. 11. assertione 5. de re dixi lib. 3. tra. 2. c. 11. assertione 5. de re dixi lib. 3. tra. 2. c. 11. assertione 5. de re dixi lib. 3. tra. 2. c. 11. assertione 5.*

v. maleficium, quòd simili ratione bona omnia Prælati Ecclesiæ obligata sint pro mala administratione, sicuti & bona tutoris, ac curatoris pupillo, aut minori *L. si mater cod. in quibus causis pignus. L. ult. cod. de legitima tutela.* Ecclesia autem jure minoris gaudet, *c. 3. de in integrum restitutione.* Accedit, quòd Prælati veluti spirituale quoddam matrimonium cum Ecclesia sua contrahit, ab ea sustentationem, & honorem accipiens, ut merito ejus bona, sicuti mariti erga uxorem, obligata Ecclesiæ esse debeant.

CAPITULUM VI.

Cum contra.

PARAPHRASIS.

Laurentius pecunias mutuas acceperat à quodam creditore, hypothecæ nomine obligatis quibusdam possessionibus: eo creditore mortuo hæredes ejusdem dictas possessiones pignoris nomine obligarunt G. civi Anagnino; contra hunc filius Laurentij coram Pontifice Innoc. III. actionem instituit, nomine R. atque ostendit, tum ab ipso G. tum à prioribus, qui hypothecæ nomine possessiones tenuerant, tantum perceptum esse, ut fructus sorti æquantur, idèbque dissoluto pignore possessiones sibi restitui petivit. Innocentius respondit, cum fructus percepti à creditore, in sortis solutionem computari debeant, secundum Canonicas sanctiones, in proposito autem casu tantos fructus creditor percepit, ut totum debitum, ipsamque pignoris obligationem dissolverint, idèd possessiones R. filio Laurentij, ad quem hoc Pontificis rescriptum destinatur, restituendas esse, ac proinde se mittere executorem, à quo in corporalem possessionem inducatur.

SUMMARIUM.

1. Rem pignori obligatam potest creditor alteri etiam obligare, non tamen pro majore quantitate deberi.

N n 2

2. Fr